

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

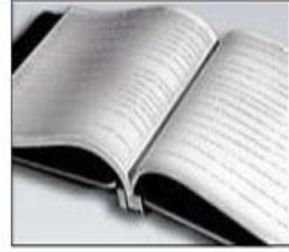
KÜRESEL FİNANSAL KRİZ SONRASI TÜRKİYE’NİN ULUSAL REKABET EDEBİLİRLİK ANALİZİ

Özgür TOPKAYA¹, Cüneyt KILIÇ², Burcu KILINÇ SAVRUL³

¹⁻²⁻³Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Özet : İktisadi faaliyetler ve sermaye hareketleri üzerine var olan sınırların ortadan kalkması, dünya çapında mal ve hizmet piyasalarının entegrasyonuna yol açmaktadır. Küresel piyasalarda etkin katılımı hedefleyen ulusal ekonomiler, rekabet edebilirliklerini artırmak için sürekli bir yarış içerisindeyler. Küresel düzeyde rekabet edebilirlik, ulusal ekonomilerin refah düzeylerini arttırabilmelerinin önünde yer alan ve çözülmesi gereken en önemli sorunlardan birisi olarak yer almaktadır. Öte yandan 2007 yılında başlayan, 2008–2010 yılları arasında etkileri yoğun şekilde hissedilen küresel finansal kriz sonrası dünya; içine girdiği ekonomik gerilemeden henüz kurtulmaya başlamışken, krizin piyasalar üzerindeki etkilerinin siyasi krizler ve kamu borç yüklerinin aşırı artışı şeklinde devam ettiği gözlemlenmektedir. Bu çalışmada Türkiye’nin ulusal rekabet edebilirliğinin görünümü ve rekabet edebilirlik gücünün arttırılabilmesi için yapılması gerekenler küresel ekonomik kriz ve sonrası dönemde mevcut istatistiki veriler ve ilgili literatürün taranması yöntemi ile ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Rekabet, Dünya Ekonomik Forumu, Türkiye’nin Rekabet Edebilirliği, Rekabet Stratejileri, İşgücü

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

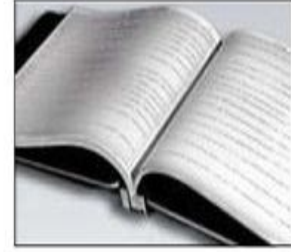
*JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223*

<http://www.akademikbakis.org>

TURKEY'S NATIONAL COMPETITIVENESS ANALYSIS FOLLOWING THE GLOBAL ECONOMIC CRISIS

Abstract: Elimination of barriers over economic activities and capital cause integration of goods and services markets in a global scale. National economies that target effective participation in global markets enter into competition to increase their competitiveness levels. Competitiveness in a global scale lies in front of the national economies as a complex and significant problem to increase their wealth levels. On the other hand, global markets which witnessed the global economic crisis started in 2007 and felt most between 2008-2010 are in the process of recovery following the period of economic downturn. However, several political and excessive sovereign debt levels problems are still observed. This study aims to put forward competitiveness outlook of Turkey at the international level and to suggest ways of improving its power in this arena by using existing statistical data and conducting literature review.

Key Words: Global Competition, World Economic Forum, Turkish Competitiveness, Competition Strategies, Labor Force

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

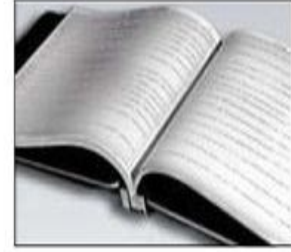
1. GİRİŞ

Günümüzde malların, hizmetlerin ve sermayenin dolaşımının serbest olması, ulusal ekonomilere küresel piyasalarda fırsatlar sunmaktadır. Teknolojik gelişmeler paralelinde, işletmelerin siyasi, sosyal ve ekonomik çevrede ihtiyaç duydukları bir dizi altyapı düzenlemesini gerçekleştirebilen ulusal ekonomiler, hem kendi işletmelerinin küresel piyasalarda daha kolay faaliyet göstermelerini hem de yabancı işletmelerin kendi ekonomilerine katılmalarını sağlayarak, küresel piyasalarda öne çıkmaktadırlar. Gayri Safi Yurtiçi Hasıllarında (GSYİH) önemli artışlar kaydeden bu ekonomiler, söz konusu düzenlemeleri henüz gerçekleştirilmeyen ülkelerin de üretim altyapılarını dönüştürmelerine yol açmaktadır.

Rekabet edebilirlik dünyada ulusal ekonomik politikaların temel amacını oluşturmaktadır. Ancak rekabet edebilir bir ekonominin yaratılmasında farklı politikalar güdülmektedir. Birçok akademisyen rekabet edebilirlik kavramı üzerine farklı görüşler ortaya koymuştur (Delgado vd.: 2012,2). Rekabet işletmelerin mal ve hizmet piyasalarını ve piyasalardaki koşulları etkileme gücüdür. Rekabet stratejik bir faktör olarak; ekonomik faaliyetlerin sınırlanmadığı ya da tamamen engellenmediği ve etkin bir şekilde sürdürüldüğü ideal bir ortamdır

(Ergun ve Yılmaz, 2013:131). Rekabet edebilirlik ulusal ya da bölgesel bir ekonominin katma değer bakımından ithal ettiği ürünlerden daha fazlasını ihraç etmesidir (Atkinson, 2013:2). Rekabet sürecinin istenilen sonuçlara ulaşabilmesi için bir ekonomide piyasaya giriş çıkışlar serbest olmalıdır. Ticaret ve sözleşme yapma özgürlüğü olmalıdır. Etkin bir parasal sistem mevcut olmalıdır. Ticareti engelleyici uygulamalar en aza indirilmelidir. Piyasalar şeffaf olmalıdır (Aktan ve Vural, 2004:15).

Rekabet ve rekabet edebilirlik her ne kadar iktisat literatüründe geçmişten günümüze varolan kavramlar olsalar da; ulusal rekabet edebilirlik ya da ülkelerin rekabet edebilirliği kavramı 1970'lerin sonlarında Dünya Ekonomik Forumu'nun ulusal ekonomilerin rekabet güçlerini ölçmeyi amaçlayan endekslerini yayınlamasıyla ortaya çıkmıştır (Szentes, 2012:4). İlk kez 1979'da "Avrupa Sanayinin Rekabet Edebilirliği Raporu" ve ardından "Küresel Rekabet Edebilirlik Raporu" şeklinde yıllık olarak yayınlanan raporlar ile Dünya Ekonomik Forumu rekabet edebilirliği sadece işgücü ve sermaye verimliliği olarak değil, daha geniş bir kriter yelpazesi içerisinde değerlendirmeye başlamıştır (World Economic Forum, 2009:29). Uluslararası rekabet edebilirlik; ülkelerin sahip oldukları üretim faktörleri nispetinde uluslararası mal ve hizmet piyasalarını ve

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

*JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223*

<http://www.akademikbakis.org>

bu piyasalardaki koşulları düzenleme gücüdür.

Rekabet gücü bir ülkenin ekonomik refah ve yaşam standardını yükseltebilmesi için gerekli ekonomik güçtür. Yani rekabet gücü ülkelerin beş, on yıl içerisindeki büyüme potansiyelini gösterir (Aktan ve Vural, 2004:83-84).

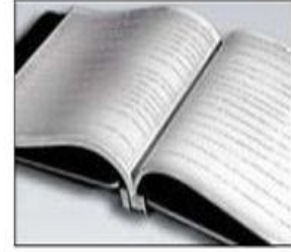
Ulusal rekabet edebilirlik kavramsal olarak bir ülkenin verimlilik seviyesini belirleyen kurumlar, politikalar ve faktörlerdir. Verimlilik seviyesi nihayetinde ekonominin ulaşabileceği refah düzeyini belirlemektedir. Bunun yanı sıra verimlilik bir ekonomide yapılan yatırımların getirisini belirlemekte ve bu getiriler ülkenin büyüme oranlarının temel itici gücü olmaktadır. Diğer bir ifadeyle rekabet edebilir bir ekonomi zaman içerisinde ivme kazanarak daha hızlı büyümektedir. Bu yüzden rekabet edebilirlik içerisinde statik ve dinamik öğeleri içeren bir kavramdır. Buna rağmen bir ülkenin verimliliği, onun sürdürülebilir yüksek düzeyde gelir elde edebilme kapasitesini belirlemektedir. Ayrıca verimlilik yatırım getirilerinin başlıca belirleyicisidir ki, bu bir ekonominin büyüme potansiyelinin açıklanmasında en önemli faktörlerden birisidir (World Economic Forum, 2013:4).

Sürdürülebilir rekabet edebilirlik ise bir ülkenin; sosyal ve çevresel sürdürülebilirliğini güvence altına alarak

uzun vadede verimli kalmasını sağlayan kurumlar, politikalar ve faktörlerdir (World Economic Forum, 2013:61). Sürdürülebilir rekabet edebilirlik özünde beşeri kaynakların beceri ve nitelik düzeylerinin artırılması ile ilgili bir kavram olarak değerlendirilebilir.

2006 yılına kadar farklı metodolojiler ile hazırlanmış endeksler kullanan Dünya Ekonomik Forumu, bu tarihten itibaren Jeffrey Sachs ve John McArthur'un hazırladığı "Büyüme Rekabet Edebilirlik Endeksini" terk ederek, yeni "Küresel Rekabet Edebilirlik Endeksini" uygulamaya başlamıştır. 2006 yılında endeksin değişmesinde, 1980 yılından 2005 yılına kadar geçen dönemde rekabet edebilirlik kavramının dönüşümü ve küresel ekonomide gözlemlenen büyük değişim etkili olmuştur. Ayrıca uygulanan metodolojinin güncellenmesi, değişen uluslararası çevreye uyum sağlayacak şekle dönüştürülmesi ve endeks kapsamında yer alan ülkelerin farklı karakteristikleri, 2006 yılında yeni bir endeksin benimsenmesinde rol oynamıştır (World Economic Forum, 2006:iv).

Ülkelerin ulusal rekabet edebilirliklerini küresel piyasaların durumu belirlemektedir. 2007 yılında başlayan ve 2008 yılında gelişmiş ekonomilerin reel GSYİH düzeylerinde dördüncü çeyrekte %7.5'lik düşüşe yol açan küresel ekonomik kriz, ülke ekonomileri açısından

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

*JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223*

<http://www.akademikbakis.org>

ciddi sorunlar yaratarak ekonomik aktiviteleri olumsuz etkilemiştir. Aynı dönemde yükselen piyasa ekonomileri de krizden etkilenmiş ve büyüme oranlarında %4'lük düşüşler yaşanmıştır. Söz konusu düşüşler hem finansal hem de ticari kanallardan ülkelere yayılmaktadır (International Monetary Fund, 2009:xv). Ekim 2009 yılında küresel ekonomi yeniden büyüme trendine girerek, krizin etkilerinin zayıfladığı görülmeye başlanmıştır. Büyüme tetikleyen etkenler ise gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde uygulanan güçlü kamu politikaları ve Uluslararası Para Fonu (IMF)'nin uluslararası düzeyde aldığı önlemler olmuştur (International Monetary Fund, 2009:x).

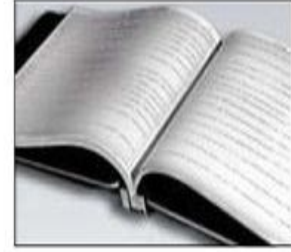
Türkiye'de 2002-2007 yılları arasında GSYİH düzeyi ortalama %7 büyümüştür. Bu büyümenin altında bu dönemde siyasi, sosyal ve ekonomik çevrelerde oluşan güven ortamına bağlı olarak artan doğrudan yabancı sermaye girişi ve özel sektör yatırımları yatmaktadır. Buna karşın 2008'den itibaren tüm dünyayı etkilemeye başlayan küresel finansal kriz Türkiye'de de reel sektörü ve beklentileri olumsuz etkilemiştir. Uluslararası sermaye akışlarındaki yavaşlama ile birlikte iç talep daralmış ve kredi veren kurumlar pozisyon almak zorunda kalmışlardır. Bu gelişmeler sonucunda 2008 yılından bu döneme kadar süren 27 çeyrek dönemlik büyüme sona ermiştir (Taban, 2011:17).

Türkiye ekonomisi diğer gelişmekte olan ülke ekonomileri paralelinde küresel finansal krizden etkilenmiştir. Küresel finansal krizin etkilerinin en yoğun hissedildiği 2007 yılının dördüncü çeyreğinde GSYİH düzeyi %6,2 düşmüş ve yıllık GSYİH büyümesi 4,7 olarak gerçekleşmiştir. 2008 yılında ise büyüme %0,7 olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, 2009:1). 2009 yılında GSYİH sabit fiyatlar ile %4,8 küçülmüştür (TÜİK, 2010:1). 2010 yılında GSYİH düzeyi sabit fiyatlarla %9,2 büyüyerek ülke krizden çıkmıştır (TÜİK, 2011:1).

Çalışmanın bundan sonraki kısmında küresel piyasaların kriz sonrası görünümü, küresel rekabet edebilirlik endeksi, Türkiye ve ardından küresel rekabet edebilirliğin artırılmasında yapılması gerekenler değerlendirilmektedir.

2. KRİZ SONRASI KÜRESEL PİYASALAR VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME

Küresel ekonomi, Büyük Buhran'dan buyana yaşanan en büyük ekonomik durgunluk dönemini atlatmıştır. Küresel ekonomik durgunluk, gelişmiş büyük ekonomilerde görülen finansal kriz ile başlamış ve bu kriz beraberinde küresel finans piyasalarının işlevsel olarak bozulmalarına ve küresel ticaret akışının durmasına yol açmıştır. Küresel ekonomik

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

düzelme devam etmesine rağmen, krizin temel özellikleri ve etkileri akademik ve politika tartışmalarında sürmektedir. ABD kaynaklı olmasına rağmen krizin küresel çapta yayılması ve maliyeti, tartışmaların bir boyutunu oluşturmaktadır. Karmaşık finansal araçların ve uluslararası sermayenin yoğun olarak kullanılması, dünya çapında krizin yayılmasında rol oynamıştır. Krizin küresel ekonomik aktivitelerde önemli düşüşlere yol açması sürpriz olmasa da bu düşüşün kapsamı ve süresi önemli bir araştırma konusudur (Claessens vd., 2010:247).

Küresel ekonominin, kriz sonrası dönemde büyümeye devam edeceği, dünya üretim büyümesinin 2014 yılında %4'e çıkacağı öngörülmektedir. Gelişmiş ekonomilerde ekonomik aktivitelerin zaman içerisinde hızlanacağı tahmin edilmektedir. Özel sektör talebinin Amerika Birleşik Devletleri'nde daha sağlıklı olduğu, buna karşın Avro alanında ise yavaş olduğu ortaya konmaktadır. Yükselen piyasalarda ve gelişmekte olan ekonomilerde ekonomik aktivitelerde herhangi bir aksaklık görülmemektedir (International Monetary Fund, 2013:xv).

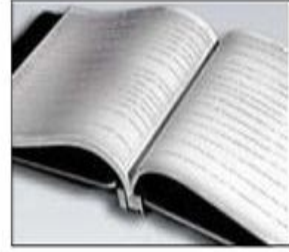
Tablo 1: 2013 Yılı İtibariyle Küresel Ekonominin Görünümü

	Reel GSYİH			Tüketici Fiyatları ¹			Cari Hesap Dengesi ²			İşsizlik ³		
	2012	Tahmin		2012	Tahmin		2012	Tahmin		2012	Tahmin	
		2013	2014		2013	2014		2013	2014		2013	2014
Gelişmiş Ekonomiler Ortl.	1.2	1.2	2.2	2.0	1.7	2.0	-0.1	-0.1	-0.1	8.0	8.2	8.1
ABD	2.2	1.9	3.0	2.1	1.8	1.7	-3.0	-2.9	-3.0	8.1	7.7	7.5
Avro Alanı	-0.6	-0.3	1.1	2.5	1.7	1.5	1.2	2.3	2.3	11.4	12.3	12.3
Japonya	2.0	1.6	1.4	0.0	0.1	3.0	1.0	1.2	1.9	4.4	4.1	4.1
Çin Halk Cumhuriyeti	7.8	8.0	8.2	2.6	3.0	3.0	2.6	2.6	2.9	4.1	4.1	4.1
Hindistan	4.0	5.7	6.2	9.3	10.8	10.7	-5.1	-4.9	-4.6	-	-	-
Güney Amerika	2.6	3.4	4.1	6.8	7.2	6.7	-1.7	-1.6	-2.1	-	-	-
Orta Doğu ve Kuzey Afr.	4.8	3.1	3.7	10.7	9.6	9.0	12.5	10.8	8.9	-	-	-
Bağımsız Devletler(CIS)	3.4	3.4	4.0	6.5	6.8	6.5	3.2	1.9	0.9	-	-	-
Sahra Altı Afrika	4.8	5.6	6.1	9.1	7.2	6.3	-2.8	-3.5	-3.9	-	-	-
Gelişmekte olan AvrupaÜ.	1.6	2.2	2.8	5.8	4.4	3.6	-4.3	-4.7	-4.9	-	-	-
Türkiye	2.6	3.4	3.7	8.9	6.6	5.3	-5.9	-6.8	-7.3	9.2	9.4	9.5

Not: Bazı ülkeler ile ilgili veriler mali yıl bazında verilmiştir. Bu konuyla ilgili IMF veritabanını ziyaret ediniz.

1. Tüketici fiyatlarında meydana gelen hareketlilikler yıllık ortalamalar şeklinde verilmektedir.

2. GSYİH yüzdesi

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

3. Yüzde. İşsizliğin ulusal tanımları değişiklik gösterebilir.

Kaynak: International Monetary Fund, World Economic Outlook, Hopes, Realities, Risks, Washington, April 2013, p.48,p.56., p.60, p.62, p.66, p.69 kaynağından derlenmiştir.

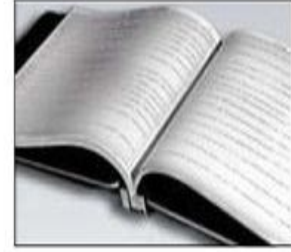
Tablo’da gelişmiş ekonomilerin 2012 yılında GSYİH büyümelerinin %1.2 olarak gerçekleştiği görülmektedir. 2014 yılı için GSYİH büyüme oranının %2.2 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir. Süregelen borç krizi sebebiyle Avrupa Birliği’nin gelişmiş ülkelerinin yer aldığı Avro alanında ise 2012 yılında GSYİH oranı %-0.6 azalmıştır. Ancak negatif yönlü seyrin, 2014 yılında pozitif geçeceği tahmin edilmektedir. Avro alanı dışında diğer ekonomilerde GSYİH’nın yıllık gelişimi ile ilgili negatif yönlü bir seyir gözlemlenmemektedir. Küresel olarak tabloda sunulan ekonomilerde, ABD cari hesap dengesi ve Avro alanı GSYİH oranları hariç krize işaret edecek olumsuz bir durum görülmemektedir.

Orta üst gelir grubunda yer alan Türkiye GSYİH oranlarında 2012 yılında %2.6’lık bir artış kaydetmiştir. Büyümenin 2014 yılında %3.7 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Tüketici fiyatlarının ise düşeceği öngörülmektedir. 2012 yılı tüketici fiyatları %8.9 olarak gerçekleşirken, 2014 yılında %5.3 olarak gerçekleşeceği ve düşeceği öngörülmektedir. Cari hesap dengesi ise Türkiye’nin önemli sorunlarından birisi

olmaya devam etmektedir. 2012 yılında % -5.9 olan cari hesap dengesi açık vermektedir. Açığın 2014 yılında %-7.3 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir. İşsizlik oranları ise 2012 yılında %9.2 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılı tahmini ise %9.5 şeklindedir.

3. KÜRESEL REKABET EDEBİLİRLİK ENDEKSİ VE TÜRKİYE’NİN GÖRÜNÜMÜ

Rostow’un 1960 tarihli çalışması, ülkelerin ekonomik büyüme açısından beş aşamadan geçtiklerini ortaya koymuştur. Michael Porter (2002) Rostow’un tipolojisini günün koşullarına uyarlayarak ekonomik kalkınmayı (ekonomik büyümeye karşılık) üç aşamalı bir süreç olarak değerlendirmiştir. Bunlar faktör yönelimli kalkınma aşaması, verimlilik yönelimli kalkınma ve yenilikçilik yönelimli kalkınma aşamaları şeklindedir. Ayrıca bu aşamalar arasında iki geçiş aşaması bulunmaktadır (Acs ve Autio, 2010:1). Küresel rekabet edebilirlik endeksi Porter’in çalışması paralelinde ülkeleri faktör yönelimli ülkeler, verimlilik yönelimli ülkeler ve yenilikçilik yönelimli ülkeler şeklinde gruplandırmaktadır.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

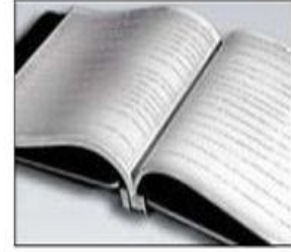
Şekil 1: Küresel Rekabet Edebilirlik Endeksi

Şekilde küresel rekabet edebilirlik endeksine yer verilmektedir. Endeks üç alt bölümden oluşmaktadır. Bunlar sırasıyla temel ihtiyaçlar alt endeksi, verimlilik arttıran etkenler endeksi ve yenilikçilik ve üst düzey üretimi arttıran etkenler alt endeksi şeklindedir. Temel ihtiyaçlar alt endeksinde kurumlar, altyapı, makroekonomik çevre, sağlık ve ilköğretim sütunları yer almaktadır. Temel ihtiyaçlar alt endeksi; faktör yönelimli ülkeler için önemli sütunlardır.

Faktör yönelimli ülkeler öncelikli olarak vasıfsız işgücü ve doğal kaynakları ile

küresel alanda rekabet etmeye çalışmaktadırlar. Şirketler fiyat düzeyi üzerinden rekabet ederler ve temel ürünleri ve malları satarlar. Bu ülkelerdeki düşük verimlilik düzeyi çalışanların düşük ücret almalarına yol açmaktadır. Bu aşamada yer alan ülkelerin rekabet edebilirliklerini sürdürebilmeleri, kamunun ve özel kurumların gelişiminde (sütun 1), gelişmiş bir altyapının olmasında (sütun 2), durağan makroekonomik bir çevreye sahip olmalarında (sütun 3) ve en azından ilköğretim eğitimi almış sağlıklı bir işgücünün var olmasında (sütun 4) yatmaktadır (World Economic Forum, 2013:10).

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

Faktör yönelimli ülkeler rekabet edebilirlik düzeylerini arttırdıkça, verimlilikleri ve çalışanlara ödenen ücretler gelişmeyle birlikte artar. Ülkeler daha sonra bu aşamadan verimlilik yönelimli ülkeler kategorisine geçerler. Bu aşamada yer alan ülkeler daha verimli üretim süreçleri geliştirmek ve ürün kalitesini arttırmak zorundadırlar. Çünkü ücretler artmıştır ve ürün fiyatlarını yükseltmeleri mümkün değildir. Bu noktada rekabet edebilirlik büyük ölçüde yüksek öğretim ve mesleki eğitim (sütun 5), etkin mal piyasaları (sütun 6), iyi işleyen işgücü piyasaları (sütun 7), gelişmiş finansal piyasalar

(sütun 8), mevcut teknolojilerin üretime katkısından faydalanma (9. sütun) ve büyük yurtiçi ya da yurtdışı piyasasına sahip olma (sütun 10) gibi faktörlerden yararlanmaktadır. Son olarak, ülkeler yenilikçilik-yönelimli aşamaya geçtikçe çalışanlara ödenen ücretler ve ortaya çıkan iyi yaşam koşulları en üst düzeye gelir. Bu aşamada işletmelerin sürekli yeni ve eşsiz ürünler üretmeleri ile ülkeler rekabet edebilir durumda kalabilirler. Bu aşamada işletmeler karmaşık üretim süreçleri (sütun 11) ve yeni üretim süreçleri geliştirerek (sütun 12) rekabet etmektedirler (World Economic Forum, 2013:10).

Tablo 2: GSYİH Düzeylerine Göre Ülkelerin Gelişmişlik Düzeyleri

	Ülkelerin Gelişme Aşamaları				
	1. Aşama Faktör Yönelimli	1. Aşamadan 2. Aşamaya Geçiş	2. Aşama Verimlilik Yönelimli	2. Aşamadan 3. Aşamaya Geçiş	3. Aşama Yenilikçilik Yönelimli
KBGSYİH(USS) Eşikleri	<2.000	2.000-2.999	3.000-8.999	9.000-17.000	>17.000
Temel İhtiyaçlar Alt Endeksi Ağırlığı (%)	60	40-60	40	20-40	20
Verimlilik Artıran Faktörler Alt Endeksi Ağırlığı (%)	35	35-50	50	50	50
Yenilikçilik ve Karmaşık Üretim Faktörleri Ağırlığı (%)	5	5-10	10	10-30	30

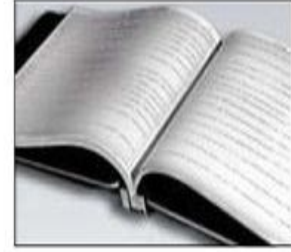
Not: Tam olarak uygun ağırlıkların görülmesi için ilgili ülkenin profiline bakınız.

Büyük oranda maden kaynaklarına bağımlı ülkeler için GSYİH oranı gelişmişlik seviyesi noktasında tek kriter değildir.

Kaynak: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2013-2014, Editor: Klaus Schwab, Switzerland, 2013, p.10.

Tablo'da faktör yönelimli, verimlilik yönelimli ve yenilikçilik yönelimli

ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin KBGSYİH düzeyi üzerinden bölümlendirilmesine yer verilmektedir. Faktör yönelimli ülkelerin KBGSYİH

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

düzeyleri 2.000 doların altındadır. Faktör yönelimli ülkeler grubundan, verimlilik yönelimli ülkeler grubuna geçiş aşamasında olan ülkelerin KBGSYİH düzeyleri ise 2.000-3.000 dolar aralığında bulunmaktadır. Verimlilik yönelimli ülkelerin KBGSYİH düzeyleri ise 3.000-8.999 dolar aralığında yer almaktadır. Verimlilik yönelimli ülkeler grubundan, yenilikçilik yönelimli ülkeler grubuna

geçiş aşamasında olan ülkelerin KBGSYİH düzeyleri ise 9.000-17.000 dolar düzeyindedir. Yenilikçilik yönelimli ülkeler grubunun KBGSYİH düzeyi ise 17.000 dolardan fazladır. Türkiye KBGSYİH düzeyi bakımından değerlendirildiğinde 2. aşamadan 3. aşamaya geçiş yapmakta olan ülkeler grubunda yer almaktadır.

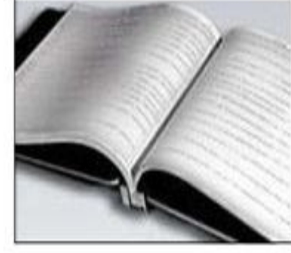
Tablo 3: Türkiye'nin Dünya Ekonomik Forumu, Küresel Rekabet Edebilirlik Endeksi'ndeki Görünümü

	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Endekste Yer Alan Toplam Ülke Sayısı	122	131	13	139	139	142	144	148
Örneklemin Ortalama Puanı	4,22	4,19	4,21	4,17	4,18	4,20	4,20	4,18
Yüksek Gelirli OECD Üyesi Ülkeler Ortalaması	5,06	5,04	5,03	4,96	0,94	4,97	4,99	4,95
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler Ortalaması	3,89	3,87	3,91	3,89	3,93	3,96	3,90	3,93
Üst ve Orta Gelir Grubunda Yer Alan Ülkeler Ortalaması	4,13	4,05	4,09	4,09	4,10	4,13	4,14	4,12
Türkiye'nin Puanı	4,13	4,24	4,14	4,16	4,24	4,28	4,45	4,45
Türkiye'nin Sıralamadaki Yeri	58	53	63	61	61	59	43	44

Kaynak: Dünya Ekonomik Forumu, Küresel Rekabet Edebilirlik Endeksi Veritabanı

Tablo'da Türkiye'nin Dünya Ekonomik Forumu, Küresel Rekabet Edebilirlik Endeksi'ndeki görünümüne yer verilmektedir. 2006 yılından 2013 yılına kadar yer verilen verilerde Türkiye'nin özellikle son yıllarda gelişme gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Türkiye'nin 2009 yılından itibaren rekabet edebilirlik kapasitesinin arttığı görülmektedir. 2013-

2014 dönemi için yayımlanan raporda Türkiye 148 ülke arasında 44. sırada yer almaktadır. Türkiye'nin de içerisinde bulunduğu üst ve orta gelir grubunda yer alan ülkeler ortalaması 4,12 ile Türkiye'nin 4,45'lik puanı değerlendirildiğinde ülkenin yüksek gelirli OECD üyesi ülkeler ortalaması olan 4,95'e doğru ilerlemekte olduğu görülmektedir.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

4. TÜRKİYE’NİN REKABET STRATEJİSİ

Türkiye’de rekabet konusunda kaydedilen gelişmeler Avrupa Birliği (AB) ile ilişkilerin belirli bir aşamaya gelmesi ile gündeme gelmeye başlamıştır. AB ile Gümrük Birliği (GB) sonrası rekabet konusu da kurumsal ve hukuksal anlamda etkili bir şekilde kamu ve hukuk sistemine girmiştir. GB’ye dahil olan ülkeler arasında ticaretin serbest hale gelmesi doğal olarak rekabete yol açmaktadır (Yılmaz, 2011:4).

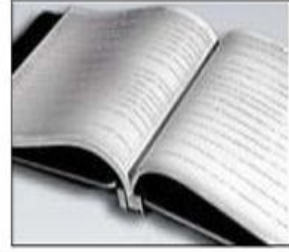
2000’li yılların başından itibaren Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ile uygulanmaya başlanan ekonomi politikaları ve gerçekleştirilen yapısal reformlar sonucunda sağlanan makro ekonomik istikrarın yanısıra, küresel ekonomik ortamın 2008 küresel finansal kriz dönemi haricinde büyümeye uygun bir yapı arz etmesi sayesinde Türkiye, ekonomik ve sosyal alanda önemli ilerlemeler kaydetmiştir.

Türkiye bilgi ve iletişim teknolojileri ürün ve hizmetlerini üretmede gelişmiş ülkelerin gerisinde kalmıştır (Aktan ve Vural, 2004:99). Türkiye’nin uluslararası rekabet gücünü ve dünya ihracatından aldığı payı arttırması için imalat sanayiinde dönüşümün gerçekleştirilmesi, katma değeri yüksek ve ileri teknoloji sektörlerinin payının arttırılması temel

amaç olarak belirlenmiştir (DPT, 2013:100). Türkiye’nin mevcut rekabet stratejisini ekonomide üretim kapasitesinin arttırılarak rekabet gücünün geliştirilmesi ve büyümenin hızlandırılması oluşturmaktadır. 1981–2012 arası dönemde gerçekleşen %4,3’lük ortalama GSYİH büyümesinin yalnızca %0,2’si toplam faktör verimliliğinde elde edilen artışlar ile gerçekleşmiştir. Bu nedenle verimlilik odaklı bir yaklaşımla rekabet gücü arttırılarak, cari açık sorunu yaşanmadan yüksek ve istikrarlı büyümeye ulaşılması öngörülmektedir (DPT, 2013:172).

Bilim, Teknoloji ve Sanayi Bakanlığı 2014–2018 yıllarını kapsayan 10. Kalkınma Planı’nda rekabet gücünü ve büyüme hızını arttıracak üç unsurun belirlendiği ifade edilmektedir. Bunlar; işgücünün niteliğinin ve gelişim kapasitesinin arttırılması, bilgiye dayalı üretim eksenli dönüşümün sağlanması ve verimliliğin arttırılmasıdır (Haberturk, 10 Aralık 2013).

Dünya Ekonomik Forumu, Küresel Rekabet Edebilirlik Endeksi’nde belirtildiği üzere Türkiye gelişmişlik sıralamasında, en üst grupta yer alan yenilikçilik yönelimli ülkeler grubuna geçiş aşamasında yer almaktadır. Bakanlığın belirlediği stratejiye paralel olarak; yenilikçilik yönelimli ülkeler grubunda yer alma, işgücünün niteliğinin ve gelişim kapasitesinin arttırılmasına

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

*JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223*

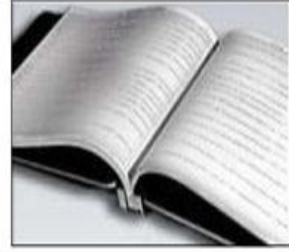
<http://www.akademikbakis.org>

bağlıdır. Yenilikçilik yönelimli ülkeler grubunda yer alabilmek ve ulusal rekabet edebilirlik düzeyini arttırabilmek için, mevcut işgücünün vasıf düzeyinin arttırılması büyük önem taşımaktadır. Mevcut işgücünün niteliklerinin geliştirilmesi ise yaşamboyu öğrenim anlayışı ile mümkündür. Çağın gerektirdiği insan kaynakları ihtiyacı eğitim sistemi yoluyla karşılanmasına rağmen; sürekli değişen mal ve hizmet piyasalarındaki üretim organizasyonları işgücünün zaman içerisinde vasıf düzeyini etkisizleştirmektedir. Bu durum rekabet açısından büyük dezavantajlar yaratmaktadır. Sürekli olarak eğitim faaliyetleri yoluyla vasıf düzeyini koruma ve arttırma şeklinde bireysel bir motivasyona sahip işgücünü barındırma çok büyük önem taşımaktadır. Buna rağmen; sosyo-ekonomik yapıda yaşamboyu öğrenme faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ve tek tek tüm insan kaynaklarının bu sisteme dahil edilerek mevcut işgücünün vasıf düzeyinin mümkün olan en üst seviyelerde tutulması gerekmektedir.

Günümüzde ulusların iktisadi yönden gelişmişlik düzeylerini belirlemede, en önemli faktörlerin başında eğitim ve o ülkenin sahip olduğu insan kaynaklarının niteliği gelmektedir. Yaygın eğitim yoluyla insan kaynaklarına ve aynı zamanda işletme ve toplumların geleceğine yatırım yapılmaktadır. Bu eğitim türü, refah düzeyi

ve yaşam kalitesinin arttırılmasında öncelikli bir özelliğe sahiptir. Yaygın eğitim bireysel boyutta; kişisel gelişim, kendine güven duyma, kendini gerçekleştirme, daha iyi iş, daha fazla ücret; ekonomik boyutta ise büyüme, rekabet gücü ve verimlilik artışı, sosyal boyutta ise katılımcılık, gelir dağılımı, yoksulluğun önlenmesi, sosyal uyum, toplumsal aidiyet ve çevrenin korunması gibi politika alanlarının merkezinde yer almaktadır (Murat, 2009:44).

Türkiye'nin rekabet stratejilerinden bir diğerini ise verimliliğin arttırılması oluşturmaktadır. Etkin politikalar yoluyla ulusal ekonomi, küresel piyasalarda başarılı olacak şekilde verimliliğini arttırırsa ülkenin refah düzeyini yükseltebilir. Verimlilik artışı, üretilen malların değerini arttıracak ve karşılanması gereken küresel talep havuzunu genişletecek şekilde ulusal gelirleri iyileştirecektir. Küreselleşme, rekabet edebilirliği yüksek ülkeler için yeni büyük piyasalar açarak verimlilik getirilerini arttırmaktadır. Ayrıca küreselleşme serbest ticaret yoluyla, düşük verimlilikle çalışan ülkeler açısından düşük verimliliğin maliyetini yükseltmektedir. Bu noktada en önemli zorluk, işletmelerin ve çalışanlarının verimlilik düzeylerini gününün şartlarına uyarlayacak şartların yaratılması oluşturmaktadır (Porter vd., 2007:52).

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

*JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223*

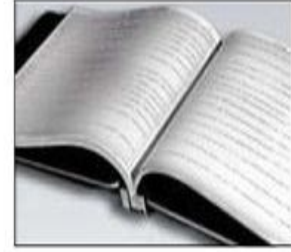
<http://www.akademikbakis.org>

Türkiye'nin son rekabet stratejisini ise verimlilik düzeyinin artırılmasında izlenecek başlıca yöntem olarak, ekonomik yapının yenilikçilik yönelimli kalkınma üzerine kurulması oluşturmaktadır. Sektörel alanlarda politika yapanların, geçmiş dönemlerde verimli kaynakların biriktirilmesi şeklinde ifade edilen eski ekonomi ile başarının yakalanmasının güç olduğunu öngörmeleri gerekmektedir. Bunun yerine politika yapımcıların, ekonomik büyümede insan kaynakları ve entelektüel sermayenin toprak ve işgücü gibi geleneksel varlıkların yerini aldıklarını görmeleri önemli bir unsurdur. Sanayi büyümesini sağlayan yenilikçilik; bilimsel, teknik, örgütsel ve yönetsel varlıkların verimli kullanılmasını içermektedir. Diğer yandan devletin uyguladığı sanayi politikası sadece işletmelerin verimlilik kazançları endişeleri üzerine yoğunlaşmamalıdır. Aynı zamanda bu politika yenilikçilik yoluyla ortaya konan girişimsel fırsatların azami düzeye çıkarılması ile ilgili konuları içermelidir. Her iki konu da ekonomik kalkınmada ve yenilikçilik yönelimli bir ekonominin yaratılmasında önemli noktaları oluşturmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin sanayi politikalarının sonuçta sanayi kalkınmasını sağlayan yeni iş fikirlerinin üretilmesinin bir aracı olarak yenilikçiliğin stratejik rolünü ön plana çıkarmaları bu yüzdendir (Sung, 2005:6).

5. TÜRKİYE'NİN REKABET EDEBİLİRLİĞİNİN ARTTIRILMASI İLE İLGİLİ ÖNERİLER

Küreselleşme, bilgi ve iletişim teknolojilerinde kaydedilen gelişmeler, ticaret bakımından ülke sınırlarının ortadan kalkması; bölgesel ve ulusal piyasaların, uluslararası piyasalarla entegre olmasına yol açmıştır. Entegrasyonun söz konusu olduğu yeni ekonomik yapıda 1980'li yıllardan beri mücadele eden Türkiye'nin belirlediği rekabet stratejilerinin yanısıra, piyasanın gerektirdiği bir takım başka tedbirlerin de uygulamaya konması gerekmektedir. Bu tedbirler, rekabet edebilirlik politikasının oluşturulması ve uygulanması, piyasa ekonomisinin tam olarak işlevsellik kazanması, sürdürülebilir bir rekabet dengesinin oluşturulması, enerjide dışa bağımlılığın ortadan kaldırılması ve son olarak yolsuzlukların önüne geçilmesidir.

Rekabet edebilirlik refahın artırılmasında temel bileşeni oluşturmaktadır. Makro ekonomik değişiklikler, siyasi gelişmeler, kaynaklarda meydana gelen fiyat dalgalanmaları ve doğrudan yabancı sermaye akışı GSYİH düzeylerini belirli bir dönem için ileriye götürse de, ülkeler için refahın en güvenilir kaynağını ulusal ekonominin verimlilik potansiyeli oluşturmaktadır. Rekabet edebilirlik, rasyonel makro ekonomi politikalarının başlıca konusudur. Kısa vadeli makro

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

*JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223*

<http://www.akademikbakis.org>

ekonomik yönetim önemli olsa da, hükümet politikalarının odak noktasında rekabet edebilirlik bulunmalıdır (Porter vd., 2007:52).

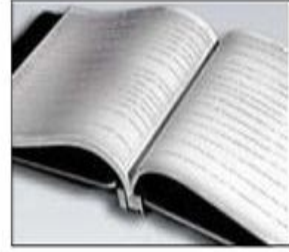
Rekabet edebilirliğin artırılması ile ilgili olarak piyasa ekonomisinin tam olarak işlevsellik kazanması önemli bir faktördür. Özel mülkiyetin korunması, serbest ticaretin kabul edilmiş olması, sözleşme özgürlüğünün olması, hukuk ve ahlak konularının ileri düzeye taşınması, gelenek ve teamüllerin toplumun tüm kesimleri tarafından kabul edilmiş olması gerekmektedir. Piyasa ekonomisi rekabete dayanmaktadır. Rekabet üretim faaliyetlerinin devamlılığını sağlamaktadır (Yayla, 2011:198).

Özellikle kriz sonrası dönemde; sürdürülebilir bir rekabet dengesinin oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bazı ülkeler dünyadan mümkün olduğu kadar fazla kaynak çekebilmek için hem çevre hem de vergilendirme gibi yasal düzenlemelerini gevşek tutmaktadırlar. Dünyada ulusal ekonomiler arasında daha çok kaynak çekmeye yönelik bir düzenleme rekabeti bulunmaktadır. Bir yandan da bir uyumlaştırma yani dünyadaki kurumsallaşmanın ya da düzenlemelerin birbirine benzeştirilmesi, belirsizliğin azaltılması, küreselleşmenin daha esnek ve kolay hale getirilmesi çabaları bulunmaktadır. İkisi arasında denge kurulması gerekliliği söz konusudur.

Böyle bir dengeye, sürdürülebilirliğin rekabet ortamının oluşmasının ve rekabetin işlevlerini yapabilmesinin en önemli koşulu olması sebebiyle ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü sürdürülebilirlik güven ortamı yaratmaktadır. Güven ortamı sağlanmadan rekabet edebilir bir ekonomi için gerekli koşullar sağlanamaz. Sürdürülebilirliğin bir diğer faydası ise öngörülebilirliği sağlamasıdır. Öngörülebilirlik ne kadar fazla olursa rekabet süreçleri o kadar etkin işleme kapasitesine sahip olacaktır (Türkkan, 2009:264-65).

Türkiye'nin toplam ithalatının dörtte birini enerji ithalatı oluşturmaktadır. Bu nedenle küresel enerji piyasalarındaki fiyat ve arz değişimleri, Türkiye ekonomisini hem büyüme dinamikleri hem de cari açık açısından etkilemektedir. Enerjide dışa bağımlılığı azaltacak alternatif politikalar oluşturulması gerekmektedir. Böylece büyüme ve cari açık üzerinde olumlu etkiler ortaya çıkacaktır. Bu kapsamda arz tarafında linyit başta olmak üzere yerli kaynakların daha fazla değerlendirilmesi, nükleer enerjinin elektrik üretimi amacıyla kullanılması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji üretimindeki payının artırılmasına yönelik girişimler önem taşımaktadır (DPT, 2013:15).

Yolsuzluk, dünya çapında kökleri derinlere uzanan kalıcı bir sorun olarak var olmaya devam etmektedir. Yolsuzlukla mücadele

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

ve yolsuzlukların önlenmesi ulusal rekabet edebilirliğin sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasında önem taşımaktadır. Küresel tedarik zincirlerinin sürekli olarak karmaşık hale gelmesi yolsuzluğu artırmaktadır. Ticari mevzuata uymayan ekonomik faaliyetler yolsuzluk yapılması sonucu ortaya çıkmakta ve bu faaliyetlerin sermayesi yasadışı ticaret fonlarının yolsuzlukları sayesinde yaratılmaktadır. Kurumsal büyük işletmelerin yolsuzluğun önüne geçilmesinde ortaya koydukları uygulamalar, çokuluslu işletmelerden ulusal işletmelere geçmektedir. Bu gelişme kurumsal düzeyde yolsuzluk ile mücadelede zemin hazırlamaktadır. Devletin ticari faaliyetler ile ilgili yürüttüğü hizmetlerde elektronik sistemleri devreye sokması şeffaflığı artırarak, yolsuzluk tehdidinin ortaya çıkmasını engellemektedir. Bir devlet, aynı anda refah düzeyini yüksek tutarak ve şeffaf kalarak varolabilir. Yolsuzluk ile mücadelede medya önemli bir rol üstlenebilir. Ayrıca hem hükümetler hem de işletmeler aynı çevrenin paydaşları olarak yolsuzluk ile mücadelede alınabilecek en etkin önlemleri birlikte belirleyebilirler (World Economic Forum, 2013:15).

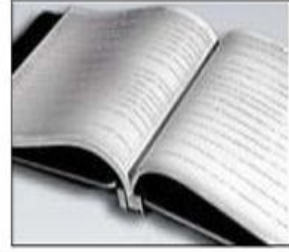
SONUÇ

Çalışmada işlenen rekabet edebilirliğin kapsamını, küresel piyasaların durumu belirlemektedir. Bu nedenle küresel

ekonomi önem taşımaktadır. Ekonomiler, 2008 küresel ekonomik krizinin yol açtığı olumsuz koşullarla ortaya çıkan ekonomik gerileme ve ardından gelen durgunluk döneminden çıkmıştır. Çoğu ülke bu dönemde ekonomik büyüme oranlarında ciddi küçülmelerle karşı karşıya kalmıştır. Ancak küresel çapta önümüzdeki yıllarda ekonominin büyüyeceği öngörülmektedir. IMF gibi kuruluşların tahminleri bu yöndedir. Türkiye de kriz sonrası büyüyecek ülkeler grubunda yer almaktadır.

Dünya Ekonomik Forumu'nun 1979 yılından beri yayınladığı, Küresel Rekabet Edebilirlik Endeksi'nde belirlenen kriterlere göre Türkiye; verimlilik yönelimli ülkeler grubundan yenilikçilik yönelimli ülkeler grubuna geçiş aşamasında yer alan ülkeler arasındadır. Ayrıca küresel ekonomik kriz sonrası ülke, endekste yer alan diğer ülkelere göre sürekli olarak rekabet edebilirlik düzeyini arttırmaktadır. Türkiye sıralamada yüksek gelirli OECD üyesi ülkeler grubuna doğru ilerlemektedir.

Türkiye'nin endeksteki sıralaması bir yana; küresel piyasalarda rekabet edebilirliğini arttırabilmesi için belirlediği stratejiler işgücünün vasıf düzeyinin arttırılması, verimliliğin arttırılması ve bilgiye dayalı üretim eksenli bir dönüşümün sağlanmasıdır. Bu stratejiler ile, Türkiye'nin yenilikçilik yönelimli ülkeler

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

grubunda yer alabilmesi için ekonomisinin sahip olması gereken genel özellikler benzerlik taşımaktadır. Çünkü yenilikçilik yönelimli ülkeler, sahip oldukları yüksek vasıf düzeyine sahip işgücü, AR-GE ve yenilikçilik çalışmalarına ayırdıkları kaynaklar ve sayılan iki faktör sonucu elde ettikleri rekabet gücünü üretim süreçlerine yansıtma başarıları sebebiyle küresel piyasalarda lider aktörler konumunda bulunmaktadır.

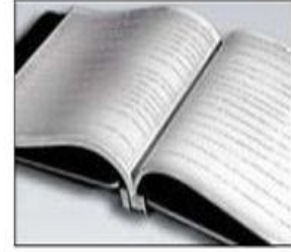
Türkiye'nin rekabet edebilirliğinin artırılması ile ilgili bu çalışma ile bir takım önerilerde bulunmaktadır. Bunlar makro ekonomi politikalarında rekabet edebilirliğin gözetilmesi, piyasa ekonomisinin tam olarak işlevsel hale getirilmesi, sürdürülebilir bir rekabet dengesi oluşturulması, enerji bağımlılığının ortadan kaldırılması ve yolsuzlukların önüne geçilmesi şeklindedir. Makro ekonomi politikaları yürütülürken rekabet edebilirliği engelleyecek noktalar bertaraf edilmeli, rekabet edebilirliği teşvik edecek ve geliştirecek noktalar göz önünde bulundurulmalıdır. Bunun başlıca yolu piyasa ekonomisinin tam olarak ülkede yerleşmesidir. Küresel piyasalara entegre olacak sektörlerin uluslararası çevrelerde rekabet edebilmeleri açısından kısıtlanmamaları gerekmektedir. Bu nedenle başta mevzuat olmak üzere çeşitli kurumsal ve altyapı konularında, serbest piyasa ekonomisinin gereklerinin yerine

getirilmesi büyük önem taşımaktadır. Türkiye'nin üretim potansiyelinin artırılması ve dolayısıyla rekabet edebilirliğinin azami düzeye çıkartılabilmesi için aşması gereken bir diğer sorun ise enerji bağımlılığıdır. Enerji bağımlılığının azaltılmasında son yıllarda ortaya çıkan ve fosil yakıtların dışında yer alan yeni enerji kaynaklarından faydalanmak gerekmektedir. Son olarak muhtemel yolsuzlukların önüne geçilmesi ve şeffaf bir yönetim modelinin benimsenmesi, rekabet edebilirliğin artırılmasında ve ülkenin daha iyi bir geleceğe taşınmasında önemli bir noktadır.

KAYNAKÇA

Acs, Z., Autio, E. (2010). The Global Entrepreneurship and Development Index: A Brief Explanation, GEDI Delegate Paper for the Event: How to Make the UK More Entrepreneurial? The Entrepreneurial Profile of the US in Light of the GEDI Index, Auditorium Victoria&Albert Museum South Kensington London, 14:00-17:00, March 1st, 1-7.

Aktan, Coşkun C., İstiklal, Y. V. (2004). Yeni Ekonomi ve Yeni Rekabet, Türkiye İşveren Sendikaları

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

Konfederasyonu Rekabet Dizisi : 1,
Yayın No: 253, Ankara.

Aktan, Coşkun C., İstiklal, Y. V. (2004).
Rekabet Gücü ve Rekabet
Stratejileri, Türkiye İşveren
Sendikaları Konfederasyonu
Rekabet Dizisi : 2, Yayın No:
254, Ankara, 2004.

Aktan, Coşkun C., İstiklal, Y. V. (2004).
Rekabet Gücü ve Türkiye,
Türkiye İşveren Sendikaları
Konfederasyonu Rekabet Dizisi :
3, Yayın No: 255, Ankara.

Atkinson, Robert D. (2013).
Competitiveness, Innovation and
Productivity, Clearing up the
Confusion”, Report, The
Information Technology and
Innovation Foundation, August, 1-
7.

**Claessens, S, Köse, M. A., Terrones,
Marco E. (2010).** The Global
Financial Crisis: How Similar?
How Different? How Costly?,
Journal of Asian Economics,
Elsevier, 21, 247-264.

**Delgado, M., Ketels, C., Ketels, Porter,
M. E., Stern, S. (2012).** The
Determinants of National
Competitiveness, Working Paper

18249, National Bureau of
Economic Research, July, 1-47.

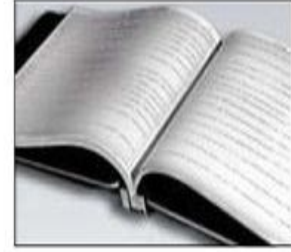
Devlet Planlama Teşkilatı. (2013).
Onuncu Kalkınma Planı (2014–
2018), 2 Temmuz.

Dünya Ekonomik Forumu. (2013)
Küresel Rekabet Edebilirlik
Endeksi Veritabanı.

Ergun, E., Yılmaz, O. (2013). Entelektüel
Sermayenin, Rekabet ve
Yenilikçilik İle İlişkisine Literatür
Açısından Genel Bir Bakış, Bilgi
Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi,
Cilt VIII, Sayı I, 129-134.

Goh, A., Sung, L (2005). Towards an
Innovation-Driven Economy
Through Industrial-Policy
Making: An Evolutionary
Analysis of Singapore, The
Innovation Journal: The Public
Sector Innovation Journal,
Volume 10 (3), Article 34, 2005,
1-33.

Habertürk Gazetesi. (2013). Onlar Bir
Adım Atarken, Türkiye 4 Adım
Atmalı!”, Ekonomi Haberi,
Bilim, Sanayi ve Teknoloji
Bakanı, Sn. Nihat Ergün’ün 4.
Ulusal Verimlilik Kongresi,
Ankara’da yaptığı konuşma, 10
Aralık 2013 Salı,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

(<http://ekonomi.haberturk.com/is-yasam/haber/902198-onlar-bir-adim-atarken-turkiye-4-adim-atmalı>, Erişim Tarihi: 14 Aralık 2013)

International Monetary Fund. (2009). World Economic Outlook, Sustaining Recovery, Washington, October.

_____. (2013). World Economic Outlook, Hopes, Realities, Risks, Washington, April.

_____. (2009). World Economic Outlook, Crisis and Recovery, Washington, April.

Murat, S. (2009). Dünden Bugüne İstanbul'da Yaygın Eğitim, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2009-8, İstanbul.

Porter, Michael E., Ketels, C., Delgado, M. (2007). The Microeconomic Foundations of Prosperity: Findings from the Business Competitiveness Index, World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2007-2008, Chapter 1.2., Switzerland, 2007, 51-81.

Szentes, T. (2012). Concept, Measurement, and Ideology of National Competitiveness, Grotius E-Könyvtar, Issue 51, 1-58.

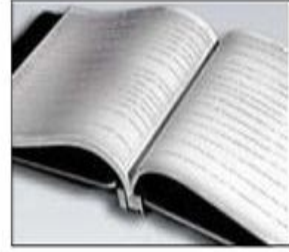
Taban, S. (2011). Küresel Finans Krizi Öncesi ve Sonrası Dönemde Türkiye'de Ekonomik Büyümenin Dinamikleri", Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, SETA Analiz, Ankara, Mart, 1-35.

T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu. (2009), Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, IV. Dönem: Ekim, Kasım, Aralık/2008, Haber Bülteni, Sayı 52, Ankara, 31 Mart 2009.

_____. (2010), Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, II. Dönem: Nisan, Mayıs, Haziran/2010, Haber Bülteni, Sayı 157, Ankara, 14 Eylül .

_____. (2011), Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, 4. Dönem: 2010, **Haber Bülteni**, Sayı 8471, Ankara, 31 Mart.

The World Economic Forum, (2009). A Partner in Shaping History, The First 40 Years, 1971-2010, Switzerland.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 41 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: A10-J20-010-053 *** ID:242 K:223

<http://www.akademikbakis.org>

(2013), The Global Competitiveness Report 2013-2014, Editor: Klaus Schwab, Switzerland, 2013, 1-553.

(2006), Global Competitiveness Report 2006/2007, IESE Business School and the Support of Anselma Rubiralta Center for Globalization and Business Strategy, Executive Summary, Switzerland, i-xviii.

(2010), Tackling Corruption, Enhancing Competitiveness, Session Press Release, Moderator: Richard Danziger, 2010, 1-2.

Türkkan, E. (2009). IMF ve Dünya Bankası Toplantıları Işığında Kriz Sonrasında Rekabet Ortamı, 2. Rekabet Ekonomisi ve Politikası Sempozyumu, Rekabet Kurumu, Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 09-10 Ekim 2009, 249-277.

Yayla, A. (2011). “Piyasa Ekonomisi, Rekabet ve Refah”, **Perşembe Konferansları**, Rekabet Kurumu Yayınları, Kasım 2011, ss. 189-202.

Yılmaz, C. (2011). “Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler, Bölgesel Politikalar ve Rekabet”, **Perşembe Konferansları**, Rekabet Kurumu, Ocak, 3-11.